

19. 1. 2007

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Odpovědnost za škodu v Evropském společenství

Případ *Francovich and Bonifaci-v-Italy*[1991]ECR,I-5357 je jeden z nejvýznamnějších případů v kartotéce Evropského soudního dvoru. Jeho významnost spočívá především v založení doktríny odpovědnosti za škodu způsobenou neprovedením směrnic.

<p class=MsoNormal>Sledujte živý internetový videopřenos ze slavnostního vyhlášení cen a galavečera Právník roku 2006 od 19:00 hod.</p>

Co si lze potom pod pojmem odpovědnost za škodu v evropském právu představit?

Evropský soudní dvůr v 90tých letech přiznal zaměstnancům insolventní firmy právo na náhradu škody vůči Itálii, která řádně neimplementovala směrnici Evropského společenství o ochraně pracovníků. Jednalo se o směrnici 80/987, týkající se sjednocení zákonů členských států o ochraně zaměstnanců v případě platební neschopnosti zaměstnavatele.

Směrnice kromě jiného požadovala, aby zaměstnavatelé byli zavázáni povinností vytvořit garanční fondy, z nichž by mohly být v případě jejich nesolventnosti vyplaceny dlužné mzdy zaměstnancům.

Evropský soudní dvůr v roce 1989 rozhodl o nesplnění smluvních povinností Itálie. Následně podalo několik stěžovatelů z řad zaměstnanců žalobu u vnitrostátního soudu. Tvrdili, že jejich zaměstnavatel byl před čtyřmi lety prohlášen insolventním a stále jim dluží poměrně velké částky na mzdách. Žalobci dovozovali, že to byla Italská republika, kdo nesplnil svou povinnost řádně aplikovat směrnici, a že jí z toho vznikla povinnost nahradit poškozeným zaměstnancům minimální částky mezd, na které by jim vznikl podle směrnice nárok.

Evropský soud dvůr dal zaměstnancům za pravdu a vyjádřil se, že jeden z nezákladnějších principů Evropských společenství je ten, že členské státy jsou povinny uhradit škodu vzniklou jednotlivcům za porušení evropského práva, pokud je toto porušení prokázáno.

V případě, že členský stát špatně inkorporuje komunitární směrnici a jestliže v důsledku toho vznikne jednotlivcům škoda, mají jednotlivci v návaznosti na rozsudek ve věci *Francovich* možnost domáhat se nároku na náhradu škody vůči státu. Stát totiž nesplnil svou komunitární povinnost. Jednotlivci pak uplatňují tento svůj nárok před vnitrostátními soudy a soudy jsou jim povinny přiznávat nárok na náhradu škody vůči členskému státu.

Hlavní problém v případě *Francovich* spočíval v tom, že směrnice vyžadovala, aby stát stanovil pravidla poskytování finančních záruk za požadované platby; naopak nevyžadovala, aby sám takové záruky poskytoval.

Pokud by žalobci byli schopni prokázat vůči státu přímý účinek příslušného ustanovení směrnice, potom by mohli žádat náhradu mezd přímo od státu, přestože by to jinak byl zaměstnavatel, koho směrnice označovala jako povinného k poskytnutí plateb. Směrnice naopak ponechávala státu různé možnosti zřizování garančních fondů. Bylo pak zcela na úvaze členských států určit v jakém období musí zaměstnanci náhrady dostat; právě tak na úvaze členského státu zůstalo stanovení stropu pro

maximální platby.

Evropský soudní dvůr proto rozhodl, že ustanovení směrnice není dostatečně určité co do identifikace subjektu zodpovědného za provedení platby z garančního fondu. Z tohoto důvodu se žalobci nemohli směrnice dovolat přímo.

Evropský soudní dvůr dále rozhodl, že členskému státu lze uložit zaplacení finanční náhrady škody, pokud konkrétní směrnici řádně neinkorporoval, za předpokladu, že jsou splněny tři následující podmínky:

- musí být možné určit konkrétní práva na základě směrnice.
- obsah těchto práv musí dostatečně vyplývat z ustanovení směrnice.
- musí existovat příčinná souvislost mezi porušením povinností členským státem a vzniklou škodou, kterou jednotlivec utrpěl.

Ovšem v případě „R-v-Her Majesty’s Treasury ex parte British Telecommunications plc [1996] ECR I 1631“, kdy British Telecommunications tvrdil, že směrnice svoji špatnou inkorporací způsobila společnosti škodu, Evropský soudní dvůr tento nárok odmítl a svůj názor zdůvodnil tím, že: „Směrnice samotná byla neurčitá a v tomto případě její neurčitost omlouvá neschopnost britské vlády tuto směrnici aplikovat.“

V případech „46 & 48/93 Brasserie du Pêcheur -v- Germany a Factortame -v- UK [1996] 2 WLR 506“ Evropský soudní dvůr potvrdil, že členský stát je možné shledat odpovědným za všechna porušení evropského práva. Soud nicméně uvedl, že tato odpovědnost by měla být založena na podobném základě jako v případě odpovědnosti evropských institucí, to jest na základě článku 288 smlouvy o Evropských společenstvích.

Evropský soudní dvůr uvedl, že odpovědnost vzniká pouze v případě, který popsal jako „sufficiently serious breach“. Toto by se dalo přibližně přeložit jako „dostatečně závažné porušení“ povinností.

V případě „Dillenkoffer & Others -v- Federal Republic of Germany [1996] ECR I 4845“ byla tato doktrína dostatečně vážného porušení povinností aplikována na německou kauzu, kdy Německá spolková republika neinkorporovala směrnice v době, kterou měla na inkorporaci k dispozici. Evropský soudní dvůr rozhodl, že neschopnost daného členského státu inkorporovat směrnice v daném čase automaticky splňuje požadavky „sufficiently serious breach“.

Z těchto předešlých případů lze vidět, že doktrína odpovědnosti za škodu členského státu za neprovedení evropských směrnic je relativně mladý koncept. Bude rozhodně zajímavé sledovat budoucí vývoj tohoto fenoménu, a to zvláště vzhledem k možným následkům ve vztahu k České republice jako jednoho z členských států Evropské unie.

Zdroje:

An introduction to the law and institutions of the European Union, Workbook 2.

University of Cambridge, Institute of Continuing Education

Denise Ashmore LL.M., Steve Terrett PhD

www.diskriminace.cz

<http://curia.europa.eu/>

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Prokazování dostupnosti technického vybavení při zadávání veřejných zakázek - limity sdílení technického vybavení](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Ombudsman na Maltě - základní parametry a role. A v čem bychom se mohli poučit i my v Česku?](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Úmyslně zkracující právní jednání mezi dlužníkem a osobou blízkou](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)